

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Zdrowia Publicznego

ZPP.055.8.2024.MSS
Warszawa, 28 marca 2024

Szanowny Panie,

W związku z petycją skierowaną do Prezesa Rady Ministrów w dniu 31 stycznia 2024 roku i przekazaną do Ministerstwa Zdrowia, dotyczącą umożliwienia osobom niepełnoletnim powyżej 16 roku życia korzystania z Centrów Zdrowia Psychicznego dla dorosłych, Departament Zdrowia Publicznego uprzejmie prosi o przyjęcie poniższego.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż opieka psychiatryczna, aby była skuteczna, powinna być dostosowana do specyficznych potrzeb pacjentów. Diagnoza i terapia psychiatryczna dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych różni się od siebie – z tego powodu psychiatria (dorosłych) oraz psychiatria dzieci i młodzieży to różne specjalizacje nauk medycznych, wymagające odrębnego toku kształcenia. Podobnie rozróżnienie dotyczy m.in. psychologów klinicznych (wyodrębnione specjalizacje psychologia kliniczna oraz psychologia kliniczna dzieci i młodzieży) oraz psychoterapeutów (oddzielne kształcenie dla psychoterapeutów osób dorosłych i psychoterapeutów dzieci i młodzieży).

Dzięki ww. rozróżnieniu możliwe jest uwzględnienie w toku kształcenia odrębności dotyczących diagnozy i leczenia chorób i zaburzeń psychicznych doświadczanych w wieku rozwojowym. Na różnice występujące pomiędzy ww. specjalizacjami ma wpływ m.in. konieczność uwzględnienia różnic biologicznych pomiędzy dziećmi i młodzieżą a osobami dorosłymi w tym m. in. nakładania się na problemy psychiczne poszczególnych etapów rozwojowych, zmian hormonalnych charakterystycznych dla okresu dojrzewania, różnic dotyczących zaleceń w zakresie farmakoterapii.

Specyficzne potrzeby tej grupy pacjentów wynikają również z konieczności włączenia rodziny, w tym przede wszystkim rodziców pacjentów do procesu leczenia, jak również uwzględnienia środowiska szkolnego. Jak wskazują eksperci, ścisła współpraca ze środowiskiem pacjenta jest warunkiem powodzenia terapii. W tym celu podmioty lecznicze udzielające świadczeń dzieciom i młodzieży nawiązują współpracę z podmiotami oświaty – takimi jak przedszkola, szkoły i poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Ponadto dla dzieci i młodzieży doświadczającej zaburzeń i problemów psychicznych konieczne jest zapewnienie możliwości kontynuacji realizacji obowiązku szkolnego w toku leczenia. Dzięki szkołom prowadzonym na oddziałach całodobowych dedykowanych osobom niepełnoletnim mają one możliwość nauki i kontaktu z rówieśnikami, co jest bardzo istotne dla tej grupy wiekowej. Również pobyt na oddziałach dziennych uwzględnia

konieczność edukacji pacjentów – albo w ramach szkoły prowadzonej na oddziale albo dzięki takiej organizacji terapii, aby było możliwe kontynuacja nauki w szkole, do której dotychczas uczęszczał pacjent.

Różnice w sposobie organizacji opieki dla osób dorosłych oraz niepełnoletnich oraz wymagań dotyczących przygotowania personelu udzielającego świadczeń tym grupom pacjentów znajdują swoje odzwierciedlenie w przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień (Dz.U. z 2019 r. poz. 1285 z późn. zm.).

Biorąc pod uwagę m.in. przytoczone powyżej argumenty w opinii Ministerstwa Zdrowia nie jest wskazane leczenie osób niepełnoletnich w podmiotach opieki psychiatrycznej dedykowanych osobom dorosłym. Należy jednocześnie podkreślić, iż współpraca pomiędzy systemem ochrony zdrowia psychicznego dla młodzieży i dla osób dorosłych jest szczególnie istotna w momencie osiągnięcia przez pacjenta pełnoletności i zakończenia realizacji obowiązku szkolnego – to znaczy w momencie gdy przechodzi on pod opiekę podmiotów dedykowanych osobom powyżej 18 roku życia.

Należy zaznaczyć, iż w sytuacjach szczególnych – to znaczy zagrożenia życia i zdrowia – osoby poniżej 18 roku życia mogą zostać przyjęte na oddział psychiatryczny dla osób dorosłych na podstawie decyzji lekarza psychiatry. Powinno być to jednak realizowane jedynie w sytuacjach, w których nie ma możliwości zapewnienia tym pacjentom opieki na oddziale psychiatrii dziecięcej oraz traktowane jako rozwiązanie tymczasowe do czasu zwolnienia się miejsca na właściwym oddziale. Dodatkowo w takich sytuacjach należy w sposób szczególny zadbać o bezpieczeństwo dziecka.

Na zakończenie należy podkreślić, iż w Ministerstwie Zdrowia nieustannie prowadzone są prace mające na celu zwiększyć dostęp do świadczeń opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień dla wszystkich pacjentów – zarówno osób dorosłych jak i dzieci. W przypadku dzieci i młodzieży wprowadzana jest reforma oparta o trzy poziomy referencyjne opieki (więcej: <https://www.gov.pl/web/zdrowie/informacja-o-aktualnym-stanie-prac-nad-reforma-w-systemie-ochrony-zdrowia-psychicznego-dzieci-i-mlodziezy>, wykaz ośrodków I, II i III poziomu: <https://www.nfz.gov.pl/dla-pacjenta/informacje-o-swiadczeniach/ochrony-zdrowia-psychicznego-dzieci-i-mlodziezy/>).

Z wyrazami szacunku

Joanna Głazewska
Zastępca Dyrektora
/dokument podpisany elektronicznie/